

TAKRORLANUVCHI OPERATORLAR

Reja

- Takrorlanuvchi operator haqida.
- C++ dasturlash tilida while loop.
- C++ dasturlash tilida do while loop.
- C++ dasturlash tilida *for* loop.
- C++ dasturlash tilida infinite loop.
- Amaliy mashqlar.

Shartli belgilar

Eslab qoling

Bilib oling

Misol uchun

Mumkin emas

Uyga topshiriqlar

Amaliy yordam

Takrorlanuvchi operator haqida

Takrorlash operatorida takrorlash sharti **true** qiymatga teng boʻlganida dasturning ma'lum bir qismidagi buyruqlar takror ravishda bajariladi.

Bu jarayon takrorlash sharti *false* qiymatga teng boʻlgunicha davom etadi. Bunda takror bajariluvchi dastur qismi *takrorlanish tanasi* deb ataladi.

C++ dasturlash tilida while loop

while - operatori shartni oldindan tekshiruvchi takrorlash operatori
hisoblanadi. Agar takrorlash boshida <condition> false boʻlsa, while
operatori tarkibidagi <statement> qismi bajarilmaydi va dastur keyingi
bosqichda yozilgan kodlarni oʻqib ketadi.

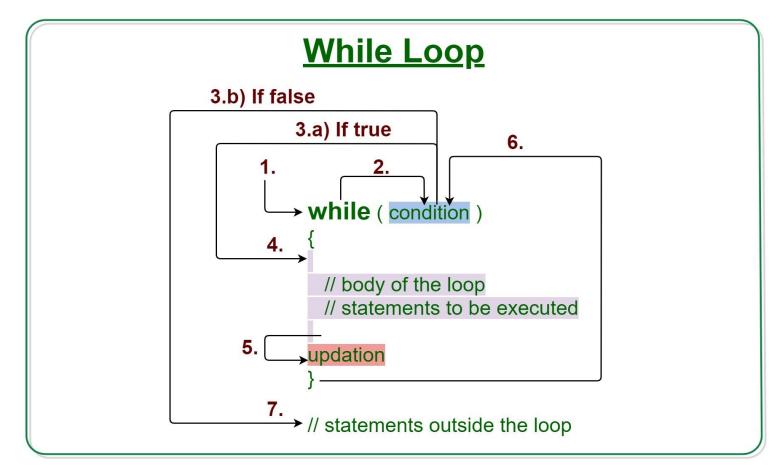
- _ _

Bilib oling

```
while (condition) {
   // statement
}
```

- ➤ while C++ dasturlash tilida takrorlanuvchi jarayonlarni ifodalashda ishlatiladigan kalit soʻz.
- > condition takrorlanuvchi jarayon uchun shart beriladigan boʻlim.


```
• • •
#include<iostream>
using namespace std;
int main(){
    int i = 1;
    while(i <= 10){
        cout << " i = " << i << endl;</pre>
        i++;
    return 0;
```

```
"C:\Users\bakdu\OneDrive\Ishchi stol\C++ darslari\Test2.exe"
 i = 3
 i = 4
 i = 5
 i = 6
 i = 7
 i = 8
 i = 9
i = 10
Process returned 0 (0x0) execution time: 0.050 s
Press any key to continue.
```


C++ dasturlash tilida do while loop

do while - operatori oldin amallarni bajarib, undan so'ng esa
takrorlanish shartini tekshiruvchi operator hisoblanadi.

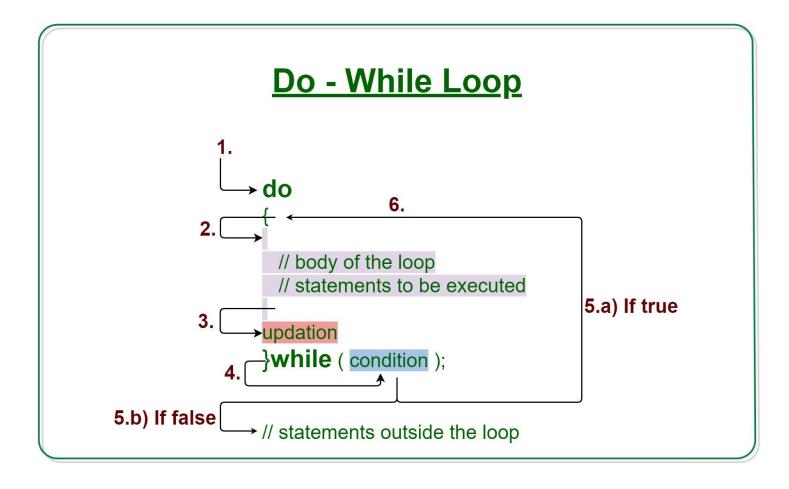
-

Bilib oling

```
do {
    // statement
} while (condition);
```

- ➤ do, while C++ dasturlsh tilida takrorlanuvchi jarayonlarni ifodalashda ishlatiladigan kalit soʻz.
- > condition takrorlanuvchi jarayon uchun shart beriladigan boʻlim.


```
\bullet \bullet \bullet
#include<iostream>
using namespace std;
int main(){
     int i = 1;
    do{
         cout << " i = " << i << endl;</pre>
          i++;
     }while(i <= 10);</pre>
     return 0;
```

```
"C:\Users\bakdu\OneDrive\Ishchi stol\C++ darslari\Test2.exe"
 i = 3
 i = 4
 i = 5
 i = 6
 i = 7
 i = 8
 i = 9
 i = 10
Process returned 0 (0x0) execution time: 0.050 s
Press any key to continue.
```


do while - operatorida shart <condition> bajarilmagan holda ham
takrorlanish tanasi <statement> kamida 1 marotaba bajariladi.

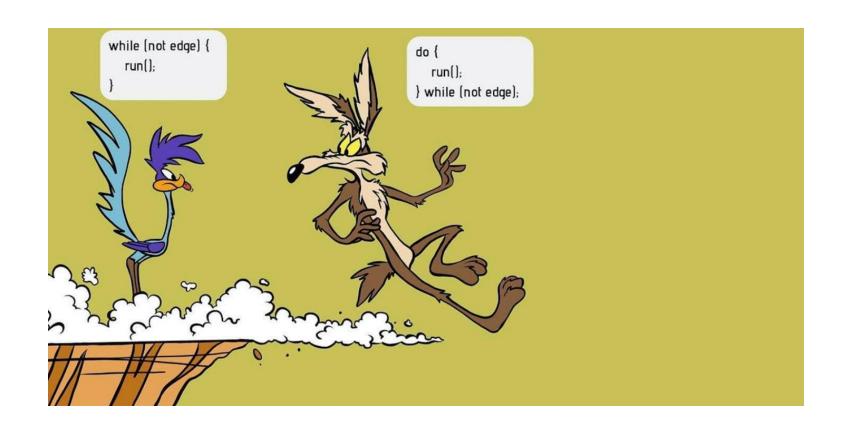


```
\bullet \bullet \bullet
#include<iostream>
using namespace std;
int main(){
     int i = 11;
    do{
         cout << " i = " << i << endl;</pre>
         i++;
     }while(i <= 10);</pre>
    return 0;
```

```
"C:\Users\bakdu\OneDrive\Ishchi stol\C++ darslari\Test2.exe"
 i = 11
Process returned 0 (0x0) execution time : 0.047 s
Press any key to continue.
```


C++ dasturlash tilida *for* loop

Agarda sizda takrorlanishlar soni oldindan ma'lum boʻlsa va chekli koʻrinishda aynan biror amallar ketma ketligini takrorlamoqchi boʻlsangiz u holda siz *for* operatoridan foydalanganingiz ma'qul.

Bilib oling

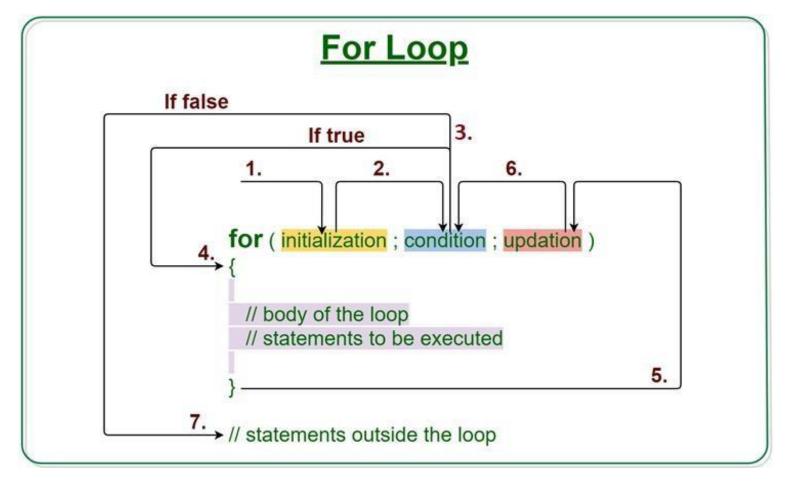
```
for(statement 1; statement 2; statement 3) {
    // code block to be executed
}
```


Bilib oling

- > statement 1 (initialization) faqat takrorlash boshida bir marotaba ishlovchi qism.
- > statement 2 (condition) takrorlash sharti.
- > statement 3 (updation) takrorlash tanasi bajarilgandan soʻng bajariluvchi qism.


```
. . .
#include<iostream>
using namespace std;
int main(){
   for(int i = 1; i <= 10; i++){
       cout << " i = " << i << endl;
    return 0;
```

```
"C:\Users\bakdu\OneDrive\Ishchi stol\C++ darslari\Test2.e...
 i = 2
 i = 3
 i = 4
 i = 5
i = 6
 i = 7
 i = 8
i = 10
Process returned 0 (0x0) execution time
```


C++ dasturlash tilida infinite loop

Dasturlashda ayrim shunday holatlar ham bo'ladiki ushbu jarayonlarni cheksiz bajarishga to'g'ri keladi yoki aksincha biz shartni takrorlanuvchi operatorlarga xato ko'rinishda berib qo'ysak ham jarayon cheksiz siklga tushib qoladi. Aynan shunday holatlarda biz bunday sikllarni *infinite* loop deb ataymiz.


```
. . .
#include<iostream>
using namespace std;
int main(){
    while(true){
        cout << " Foundation " << endl;</pre>
    return 0;
```

```
"C:\Users\bakdu\OneDrive\Ishchi stol\C++ darslari\Test2.exe"
Foundation
```



```
. . .
#include<iostream>
using namespace std;
int main(){
    do{
        cout << " Foundation " << endl;</pre>
    }while(true);
    return 0;
```

```
"C:\Users\bakdu\OneDrive\Ishchi stol\C++ darslari\Test2.exe"
Foundation
```



```
. . .
#include<iostream>
using namespace std;
int main(){
    for(; true ;){
        cout << " Foundation " << endl;</pre>
    return 0;
```

```
"C:\Users\bakdu\OneDrive\Ishchi stol\C++ darslari\Test2.exe"
Foundation
```



```
. . .
#include<iostream>
using namespace std;
int main(){
    for(; ;){
        cout << " Foundation " << endl;</pre>
    return 0;
```

```
"C:\Users\bakdu\OneDrive\Ishchi stol\C++ darslari\Test2.exe"
Foundation
```


Amaliy mashqlar

1

C++ dasturlash tilida for, while, do while takrorlanuvchi operatorlaridan foydalangan holda 1 dan 10 gacha boʻlgan sonlarni ekranga chiqaruvchi dastur tuzilsin.

Amaliy yordam

C++ dasturlash tilida for, while, do while takrorlanuvchi operatorlaridan foydalangan holda foydalanuvchi tomonidan kiritilgan songa mos karra jadvalini ekranga chiqaruvchi dastur tuzilsin.

C++ dasturlash tilida for, while, do while takrorlanuvchi operatorlaridan foydalangan holda 1 dan 20 gacha bo'lgan juft sonlarni ekranga chiqaruvchi dastur tuzilsin.

4

C++ dasturlash tilida for, while, do while takrorlanuvchi operatorlaridan foydalangan holda 1 dan 20 gacha boʻlgan toq sonlarni ekranga chiqaruvchi dastur tuzilsin.

5

C++ dasturlash tilida for, while, do while takrorlanuvchi operatorlaridan foydalangan holda a va b butun sonlari berilgan (a<b). Ular orasidagi butun sonlar yigʻindisini chiqaruvchi dastur tuzilsin.

Amaliy yordam

6

C++ dasturlash tilida for, while, do while takrorlanuvchi operatorlaridan foydalangan holda a va b butun sonlari berilgan (a<b). Ular orasidagi butun sonlar koʻpaytmasini chiqaruvchi dastur tuzilsin.

C++ dasturlash tilida for, while, do while takrorlanuvchi operatorlaridan foydalangan holda a va b butun sonlari berilgan (a<b). Ular orasidagi butun juft sonlarni chiqaruvchi dastur tuzilsin.

C++ dasturlash tilida for, while, do while takrorlanuvchi operatorlaridan foydalangan holda a va b butun sonlari berilgan (a<b). Ular orasidagi butun toq sonlarni chiqaruvchi dastur tuzilsin.

C++ dasturlash tilida for, while, do while takrorlanuvchi operatorlaridan foydalangan holda a va b butun sonlari berilgan (a<b). Ular orasidagi butun juft sonlar yigʻindisini va toq sonlarning koʻpaytmasini hisoblovchi dastur tuzilsin.

10

C++ dasturlash tilida for, while, do while takrorlanuvchi operatorlaridan foydalangan holda N natural soni berilgan. Shu sonning natural boʻluvchilarini aniqlovchi dastur tuzilsin.

Masalan: N = 30 ning bo'luvchilari: 1, 2, 3, 5, 6, 10, 15, 30

Amaliy yordam

1:

C++ dasturlash tilida for, while, do while takrorlanuvchi operatorlaridan foydalangan holda N natural soni berilgan. Shu sonning natural boʻluvchilari boʻlmagan sonlarning yigʻindisini aniqlovchi dastur tuzilsin.

Masalan: N = 10 ga boʻlinmaydigan sonlar: 3, 4, 6, 7, 8, 9

Natija: Summa = 37

12

C++ dasturlash tilida for, while, do while takrorlanuvchi operatorlaridan foydalangan holda N natural soni berilgan. Uning mukammal yoki mukammal son emasligini aniqlovchi dastur tuzilsin.

Mukammal sonlar oʻzidan farqli boʻluvchilarning yigʻindisiga teng natural sonlar.

Masalan: 6 = 1 + 2 + 3, 28 = 1 + 2 + 4 + 7 + 14.

13

C++ dasturlash tilida for, while, do while takrorlanuvchi operatorlaridan foydalangan holda N natural soni berilgan. Uning raqamlarining yigʻindisini hisoblovchi dastur tuzilsin.

Misol uchun: N = 1234 S = 1 + 2 + 3 + 4 = 10

14

C++ dasturlash tilida for, while, do while takrorlanuvchi operatorlaridan foydalangan holda foydalanuvchi tomonidan sonlar kiritilaveradi. Bu jarayon 0 raqami kiritilguncha davom ettirilsin. 0 raqami kiritilgandan soʻng esa kiritilgan sonlarning yigʻindisini hisoblovchi dastur tuzilsin.

Misol uchun: n = 12, n = 27, n = 19, n = 97, n = 0 **Natija:** S = 155

15

C++ dasturlash tilida while, do while takrorlanuvchi operatorlaridan foydalangan holda foydalanuvchi tomonidan sonlar kiritilaveradi. Bu jarayon 0 raqami kiritilguncha davom ettirilsin. 0 raqami kiritilgandan soʻng esa kiritilgan sonlarning ichidan eng kattasini aniqlovchi dastur tuzilsin.

Misol uchun: n = 12, n = 27, n = 19, n = 97, n = 0 Natija: Max = 97

Amaliy yordam

16

Foydalanuvchi tomonidan ikkita a va b sonlari kiritiladi. Kiritilgan sonlarning EKUB(a, b) ni hisoblovchi dastur tuzilsin.

Misol uchun: a = 12, b = 15

Natija: EKUB(a, b) = 3

17

Foydalanuvchi tomonidan ikkita a va b sonlari kiritiladi. Kiritilgan sonlarning EKUK(a, b) ni hisoblovchi dastur tuzilsin.

Misol uchun: a = 36, b = 48

Natija: EKUK(a, b) = 144

18

Foydalanuvchi tomonidan kiritilgan N natural sonining k-darajasini hisoblovchi dastur tuzilsin. Foydalanuvchi tomonidan N va k sonlari kiritilsin.

Misol uchun: N = 12, k = 5

Natija: $P = 12^5 = 248832$

19

Foydalanuvchi tomonidan kiritilgan N natural sonigacha boʻlgan barcha sonlarning koʻpaytmasini hisoblaydigan dastur tuzilsin.

Misol uchun: N = 7

Natija: S = 1 * 2 * 3 * 4 * 5 * 6 * 7 = 5040

C++ dasturlash tilida for, while, do while takrorlanuvchi operatorlaridan foydalangan holda foydalanuvchi tomonidan kiritilgan N sonidan boshlab orqaga qarab sanab boshlaydigan sekundomer dasturi tuzilsin. N soni sekunda kirtilsin.

E'tiboringiz uchun raxmat